

Vergaderjaar 2024–2025

31 865

Verbetering verantwoording en begroting

Nr. 267

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 december 2024

Als Minister van Financiën zie ik toe op de beheersbaarheid van de overheidsuitgaven en dus een goede besteding van publieke middelen. Daarom vind ik het ook belangrijk dat beleid periodiek wordt geëvalueerd. Bereikt beleid het gewenste effect (doeltreffendheid)? En gaat dat tegen de laagst mogelijke kosten (doelmatigheid)? Met evaluaties leggen departementen verantwoording af over het gevoerde beleid en de bijbehorende uitgaven. Daarnaast zijn evaluaties nodig om de kwaliteit van beleid, publieke voorzieningen en wetten en regels te blijven verbeteren. Het evaluatiestelsel vormt daarmee de basis voor een lerende overheid.

Het kabinet heeft het belang van de lerende overheid onderstreept in het Regeerprogramma en de Miljoenennota 2025.¹ Ook in mijn agenda toekomstbestendig begroten en verantwoorden heb ik een aantal ambities op dit terrein geformuleerd.² Het is belangrijk dat we als overheid goed evalueren en optimaal gebruik maken van de evaluaties die worden uitgevoerd (dit werd recent ook benadrukt door de Algemene Rekenkamer³). Daarbij helpt het om beter inzicht te geven in de uitkomsten van evaluaties en wat er met de uitkomsten gedaan wordt. Ook de Commissie voor de Rijksuitgaven (CRU) heeft aangegeven dit belangrijk te vinden. Zo heeft de CRU als uitwerking van de motie Van Vroonhoven/Vermeer een aantal verzoeken aan mijn departement gedaan.^{4, 5} Daarom worden de volgende stappen gezet:

- *Departementen gebruiken vanaf 2025 een vast format voor de samenvatting van de Periodieke rapportages.* Periodieke rapportages zijn synthesestudies waarin voor alle beleidsthema's periodiek inzicht wordt gegeven in de (voorwaarden voor) doelmatigheid en doeltref-

¹ Zie bijlage 14 van de miljoenennota 2025 en hoofdstuk 7.1 van het regeerprogramma.

² Kamerstuk 33 670, nr. 18

³ Algemene Rekenkamer (2024). Staat van de Rijksverantwoording 2023.

⁴ Kamerstuk 31 865, nr. 246

⁵ Kenmerk 2024Z11845

fendheid van alle beleidsthema's. Een vast format voor de samenvatting helpt de Kamer om snel en eenduidig inzicht te krijgen in de uitkomsten van Periodieke rapportages. Dit vergroot de toegevoegde waarde van deze uitkomsten bij beleidsdiscussies en besluitvorming. Het format is uitgewerkt in Bijlage 1.

- *Departementen geven vanaf 2025 jaarlijks inzicht in de opvolging van bevindingen en aanbevelingen van Periodieke rapportages.*^{6, 7} Zo blijven de bevindingen en aanbevelingen onder de aandacht van zowel de ministeries als de Tweede Kamer, en kan de voortgang meegenomen worden in beleidsdiscussies en besluitvorming.⁸ Uw Kamer ontvangt deze informatie vanaf 2025 gelijktijdig met het jaarverslag in een aparte brief.⁹ In de verplichte kabinetsreactie op de Periodieke rapportage wordt aangegeven over welke aanbevelingen jaarlijks gerapporteerd wordt. Het format voor de brief staat in Bijlage 2.¹⁰

Ik ga er vanuit dat bovenstaande acties bijdragen aan grotere aandacht voor evaluaties in uw Kamer en bijdragen aan het goede gesprek tussen de Kamer en de vakdepartementen. Het verheugt mij dat de CRU bij de andere commissies aandacht vraagt voor een kritische reflectie van de Kamer, om tot meer en beter inzicht over de kwaliteit van beleid en zo tot beter beleid te komen.

Dekking van de Strategische Evaluatieagenda (SEA)

Daarnaast wordt de relatie tussen de begroting en de SEA (inclusief Periodieke rapportages) verhelderd. Hier vroeg ook de Algemene Rekenkamer aandacht voor in de begrotingsbrieven 2025.¹¹ Het doel van de SEA is om betere en meer bruikbare inzichten te krijgen in de (voorwaarden voor) doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid, om zo bij te dragen aan een hogere maatschappelijke toegevoegde waarde van beleid. De RPE vereist dat alle begrotingsartikelen in de SEA aan bod komen. Binnen de SEA is er vervolgens ruimte om onderbouwde keuzes te maken over de focus van de evaluaties.¹²

Om beter inzicht te geven in de gemaakte keuzes zal in de departementale SEA's een tabel worden opgenomen waarin duidelijk staat hoe elk begrotingsartikel terugkomt in de SEA-thema's. Daarnaast wordt in de toelichting op de evaluatieprogrammering toegelicht welke onderwerpen de komende periode wel en niet worden behandeld en waar de focus ligt. In het plan van aanpak voor de Periodieke rapportage (dat met uw Kamer wordt gedeeld) wordt daarnaast voortaan de budgettaire grondslag vervolgens specifiek uitgewerkt.

⁶ Naast de Periodieke rapportages is er in de brief ook ruimte om (aanbevelingen en bevindingen uit) andere evaluaties op te nemen. Bijvoorbeeld evaluaties waarvan uw Kamer heeft aangegeven dat ze in brief opgenomen moeten worden.

⁷ Hierbij wordt gewerkt met een ingroeimodel. In het eerste jaar zullen de Periodieke rapportages worden opgenomen die in 2024 zijn afgerond. Jaarlijks worden de in dat jaar afgeronde Periodieke rapportages toegevoegd.

⁸ Voor Interdepartementale Beleidsonderzoeken (IBO's) wordt jaarlijks reeds in het jaarverslag inzicht gegeven in de beleidsopvolging.

⁹ Ook zal ik verkennen of het handig is om de informatie op een andere manier inzichtelijk te maken. Bijvoorbeeld in het departementaal jaarverslag of in een online database.

¹⁰ In een handreiking op Rijksfinancien.nl komen voorbeelden voor de formats van de samenvatting en de brief.

¹¹ In de begrotingsbrieven 2025 noemt de AR als aandachtspunt dat de departementale SEA's beperkt inzicht geven in de vraag welke uitgaven in de lopende periode van vier tot zeven jaar met evaluaties zijn afgedekt Kamerstuk 36 600, nr. 36

¹² Regeling periodiek evaluatieonderzoek 2022

Evaluatie RPE 2027

In 2027 staat de evaluatie van de RPE 2022 gepland. In de evaluatie wil ik de werking van de bovenstaande voorstellen meenemen.¹³

De Minister van Financiën,
E. Heinen

¹³ Met deze brief en de brief Agenda voor Toekomstbestendig Begroten en Verantwoorden (Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 33 670, nr. 18) zijn de volgende moties en toezeggingen afgedaan: P-T006117, T03694, T03695, TZ202306–268, P-T003219, Kamerstuk 36 470, nr. 6, Kamerstuk 36 560, nr. 6 (gewijzigd), Kamerstuk 36 560, nr. 13 (gewijzigd)